

Projekti rahastamise taotluse kohustuslikud lisad.

Taotluse kohustuslike lisade loetelu all on loetletud dokumendid, mis tuleb projekti rahastamise taotluse esitamisel KIKile esitada. Loetelu punktis 1 on välja toodud üldised nõuded, mis tuleb esitada olenemata programmist või projekti tüübist. Punktides 2-13 on loetletud kohustuslikud lisad, mis tuleb taotlusele lisada sõltuvalt projekti tüübist või programmist. Kui mõni loetletud kohustuslik lisa ei ole projekti puhul asjakohane või ei kohaldu, siis tuleb seda KIKASes toodud lisade loetelu märkuste lahtris selgitada. KIK võib nõuda taotlejalt põhjendatult muude (allpool loetlemata) lisadokumentide esitamist, mis on suunatud taotluse nõuetele vastavuse määramiseks.

1. Üldised lisad

- 1.1. Tõend maa, ehitise, vara või seadmete omandi või valduse kohta**, kinnistusraamatu väljavõte, kokkulepe maa või ehitise omanikuga/valdajaga projekti tegevuste lubamiseks või munitsipaliseerimise algatamist tõendav dokumentatsioon või tõendusmaterjal vara ja seadmete omandi kohta. Juhul, kui toetust taotletakse siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist, tuleb esitada koopia Riigimetsa Majandamise Keskusega või Maanteeametiga sõlmitud koostöökokkuleppes või muust asjakohasest dokumendist, mis tõendab kohaliku omavalitsuse õigust korraldada riigi omandis või maal asuva paisu keskkonnanõuetele vastavusse viimisega seotud tegevusi.
- 1.2. Keskkonnaameti nõusolek** kui taotleja viib töid läbi tema poolt hallataval objektil või kaitsealal.
- 1.3. Kinnituskiri käibemaksukohustusluse staatuse ja mitte tagasi küsimise kohta**, esitavad käibemaksukohustuslased seadusest tulenevate erisuste korral koos põhjenduse ja viitega Käibemaksuseadusele ja vastavale erisuse paragrahvile (v.t abikõlblike kulude juhend p.3.16.2).
- 1.4. Koopia hinnapakumusest.** Üks hinnapakumus võimalikult tarnijalt või tööde teostajalt. Korrektne hinnapakumus sisaldab pakkuja ja pakumuse saaja rekvisiite, pakumuse koostamise kuupäeva ja pakumuse kehtivusaega, informatsiooni hinna kujunemise kohta (st on loetletud tööde koosseis koos hindadega, välja on toodud ühiku hinnad), summad kokku ilma ja koos käibemaksuga. NB! Projekti rahastamisel peab toetuse saaja järgima finantseerimise korra punktis 10 kirjeldatud nõudeid hangetele. Veemajanduse programmi mitteehtuslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel peab hinnapakumuses olema märgitud, et uuringu läbiviimisel lähtutakse finantseerimise korra lisast 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“). v.a juhul, kui projekti raames likvideeritakse paisutus, rekonstrueeritakse või rajatakse kalapääs ning plaanitakse setete eemaldamist paisjärvest, mille paisul on toimiv kalapääs.

1.5. Koopia tasuvusuuringust on nõutav investeringu projektide korral, kui projekti maksumus ilma käibemaksuta on üle 640 tuh euro (v.a veemajanduse programmi projektid). Juhul, kui projekti investering toimub jätkuprojektidena etappide kaupa ning kõikide etappide koguinvesteering viimase ning järgneva 3 aasta jooksul ületab 640 tuh eurot, on kohustus esitada tasuvusuuring.

Tasuvusuuring (finantsanalüüs) peab olema koostatud alternatiivide võrdluse põhjal selgunud parimale alternatiivile. Tasuvusuuringus peavad olema hinnatud projekti elluviimisega (ehitusega) ja eksploatatsiooniga seotud kulud ja tulevikus teenitav tulu. Tasuvusuuring peab olema koostatud 30. aastase perioodi kohta ning kogu taotluse koostaja tegevuspiirkonna põhiselt.

Tasuvusuuring ei tohi olla vanem kui kaks aastat.

1.6. Esindusõiguse volitus, kui taotluse allkirjastaja ei ole taotleva asutuse seaduslik esindaja.

1.7. Kulu omahinna arvutamise meetoodika (omatarbeteenuse ja KIKi keskkonnaprogrammi finantseerimise korra lisas 1 märgitud juhtudel) ja seda põhistavad asutusesisesed dokumendid.

1.8. Finantsdokumentide esitamise nõuded eraõiguslikele juriidilistele isikutele. KIK nõuab punktides 1.8.1-1.8.3 nimetatud finantsdokumentide esitamist eraõiguslikelt juriidilistelt isikutel kui projekti või taotlusvooru esitatud projektide kogumaksumus on üle 100 tuhande euro. KIKi nõudmisel peab eraõiguslik juriidiline isik olema valmis esitama 5 tööpäeva jooksul punktides 1.8.1-1.8.3 kirjeldatud dokumente ka juhul, kui projekti või taotlusvooru esitatud projektide kogumaksumus on alla 100 tuhande euro. Finantsdokumentide esitamise nõue ei kehti riigi sihtasutustele, riigi mittetulundusühingutele ja kaasfinantseerimise projektidele. Veemajanduse programmist üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava riigiabi taotlemisel kehtivad punktides 13.27 ja 13.28 esitatud nõuded.

1.8.1 Aasta I taotlusvoorus esitatakse **lõppenud majandusaasta bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne;**

1.8.2 Aasta II taotlusvoorus esitatakse **jooksva majandusaasta bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne taotluse esitamise päevale eelnenud poolaasta lõpu seisuga;**

1.8.3 Vormikohane finantsprognoos ([Lisa 12 Finantsprognoos.xlsx](#)).

1.9. Finantsdokumentide esitamise nõuded kohalikele omavalitsustele. KIK nõuab kohalikelt omavalitsustelt punktides 1.9.1 või 1.9.2 nimetatud finantsdokumentide esitamist, kui projekti või taotlusvooru esitatud projektide kogumaksumus on üle 100 tuhande euro. KIKi nõudmisel peab kohalik omavalitsus olema valmis esitama 5 tööpäeva jooksul punktides 1.9.1 või 1.9.2 nimetatud dokumente ka juhul kui projekti või taotlusvooru esitatud projektide kogumaksumus on alla 100 tuhande euro.

1.9.1 Aasta I taotlusvoorus esitatakse **lõppenud majandusaasta eelarve täitmise aruanne, jooksva aasta eelarve (kui on vastu võetud) ja eelarvestrateegia;**

1.9.2 Aasta II taotlusvoorus esitatakse **jooksva majandusaasta eelarve täitmise aruanne lõppenud poolaasta kohta, jooksva aasta eelarve ja eelarvestrateegia.**

- 1.10.** Riigiabi taotlemisel tuleb taotlejal esitada põhjalik selgituskiri selle kohta, kuidas taotletav abi, st projekti tegevused ja abimäärad on kooskõlas asjakohaste otsekohalduvate EL õigusaktide konkreetsete sätetega (v.a veemajanduse programmi projektid).
- 1.11.** Kui riigiabi andmise tingimused seda nõuavad, esitab toetuse taotleja oma sidusettevõtjaid käsitleva arvestuse selle kohta, kas taotleja on väike-, keskmine- või suurettevõtja (v.a veemajanduse programmi projektid).
- 1.12.** Kui projekti eelarve sisaldab abikõlbmatut omafinantseeringut (nt finantseerimise korra lisa 1 p 4.8 loetletud kujul), esitab toetuse taotleja **selgituse abikõlbmatu kulude eelarve sisu, summade ja kujunemise kohta.**
- 1.13.** **Joonis projekti piirkonna või objekti asukoha kohta.** Mõõtkava tuleb valida selliselt, et kogu projekti ala või objekt mahuks ühele joonisele. Joonisel peab olema eksplikatsioon.
- 1.14.** **Projekti teiste partnerite kinnituskiri projekti rahastamise kohta (projekti partnerid, välisabi, doonorid, fondid jne), kui taotletakse KIKist kaasfinantseerimist.**

1.15. Kaasfinantseerimine

1.15.1 Põhirahastaja rahastamise tingimused kui taotletakse KIKist kaasrahastamist.

1.15.2 Põhirahastajale esitatud taotluse koopia koos eelarvega, kui taotletakse KIKist kaasrahastamist.

2 Ehituslikud projektid s.h rajatised, välja arvatud veemajanduse programmi projektid mille nõudeid on täpsustatud punktis 13).

2.1 Koopia ehitusprojektist vähemalt eelprojekti staadiumis.

Ehitusprojekt peab vastama majandus- ja taristuministri 21.07.2015 määrusele nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“. Ehitusprojekt peab kirjeldama ehitusliku projekti täpset tehnoloogilist lahendust koos joonise, seletuskirja ja projekti eelarvega, milles on detailselt lahti kirjutatud kõik planeeritavad tööd ja tarnitavad seadmed koos eeldatavate maksumustega. Ehitusprojekt peab täiendavalt sisaldama alternatiivide võrdlust, mis on läbi viidud enne tehnoloogilise lahenduse valikut. Alternatiivide analüüsi põhjal peab selguma tehniliselt, majanduslikult ja keskkonnakaitseliselt selgelt parim alternatiiv. Alternatiive tuleb kaaluda vähemalt kolme variandi vahel. Kui alternatiive ei ole, tuleb alternatiivide puudumist põhjendada. Ehitusprojekt ehitise lammutamiseks maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest väljalangenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamisel ei pea alternatiivide võrdlust sisaldama. Ehitusprojekti koostaja peab vastama Ehitusseadustikus¹ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/105032015001>) § 24 ja 25 kehtestatud tingimustele, mille kohaselt on isikul õigus projekteerida kui ta on ettevõtja äriseadustiku tähenduses ja tal on kehtiv MTR registreering ning peab olema pädev isik kellel on olemas nõutud kvalifikatsioon vastavat tööd teha.

Ehitusprojekt ei tohi olla vanem kui kaks aastat.

2.2 Väljavõte kaitsekorralduskavast kui töö viiakse läbi kaitsealal (võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).

3 Mitteehituslikud projektid

3.1 Üldnõuded

3.1.1 Projektijuhi CV (lisada kui taotleja on ise tööde teostaja, ei ole nõutud riigiasutuste puhul).

3.1.2 Seletuskiri ja kalkulatsioon eelarves olevate kulude ja ühikhindade selgituseks koos viidetega hindade kujunemise alusele nagu hinnakirjad veebilehtedel, e-kirjavahetus teenusepakkujaga, hinnapakumused jms. Tööjõukulude puhul on vajalik detailselt põhjendada töö sisu ja maht, st miks on vajalikud tööjõukulud just sellises mahus ja sellise ajaperioodi jooksul. Selgitus peab võimaldama hinnata, kas kavandatud kulud on saavutatava eesmärgi suhtes optimaalsed.

3.2 Teabekandjad (sh meediatoode, m-lahendus jms)

3.2.1 Lühikokkuvõte kavandatud teabekandja või meediatoote sisust ja projektitulemist.

3.2.2 Koopia levitamise-, tõlkimise-, litsentsi- või muust sellisest lepingust.

3.2.3 Teabekandjate jaotuskava ja kasutamise viis.

3.2.4 Filmide puhul selgitus näitamise aja ja kanali või muu kasutamise ja levitamise viisi kohta.

3.2.5 Tele- ja raadiosaadete puhul radio- või telekanali kinnitus saate eetrisse saatmise kohta.

3.2.6 Teabekandja müügi korral kalkulatsioon eksemplari hinna kujunemise ja planeeritava tulu kohta. Planeeritav tulu tuleb näidata projektis omaosalusena.

3.2.7 Ajakirjade puhul koopia väljaandja majandusaasta aruandest.

3.3 Tehniline süsteem (IT lahendus, andmebaas jms)

3.3.1 Tehniline lühikirjeldus, kui arendatakse tehnilist süsteemi või soovitakse olemasolevat süsteemi uuendada (IT lahendus, andmebaas, muu süsteem).

3.3.2 Ühe võimaliku kasutaja kinnituskiri tehnilise süsteemi (IT lahendus, andmebaas, muu süsteem) vajalikkuse kohta.

3.4 Uuringud

3.4.1 Vähemalt ühe uuringu, tegevuskava, teadustöö tulemuse eeldatava kasutaja kinnitus selle kohta, et projekti planeeritavate tulemuste järele on tegelik sisuline vajadus ning uuringus, tegevuskavas, teadustöös planeeritavad tegevused on selleks kohased. Kinnituse peab andma juriidiline isik, kes ei ole uuringu läbi viimise seotud. Kohustuslik lisada kui uuringu läbi viia on ise toetuse taotlejaks.

4 Atmosfääriõhu kaitse programm

4.1 Toetuse taotleja liitumistaotlus elektrivõrgu haldajale ja liitumispakkumine elektrivõrgu haldajalt, kui taotletakse atmosfääriõhu kaitse programmist toetust elektrienergia tootmisega seotud projektile ja soovitakse müüa elektrit võrku.

4.2 Kinnitus kaugküttevõrguga liitumise võimaluste puudumise kohta koos kohaliku omavalitsuse ja kaugküttevõtte arvamusega, kui taotletakse toetust atmosfääriõhu kaitse programmist lokaalküttesüsteemi rajamiseks või korteriühistu kütteseadme asendamiseks taastuvat kütust kasutava kütteseadmega.

4.3 Korteri ühistu kinnitus, et maja on terviklikult rekonstrueeritud või ehitatud pärast aastat 1993.

4.4 Kinnitus rohelse energia kasutamise kohta, kui taotletakse toetust atmosfääriõhu kaitse programmist soojuspumpade baasil põhinevate lokaalküttesüsteemide rajamiseks.

4.5 Uuringu lähteülesanne, mis mh sisaldab uuringuga seotud varasemate uuringute ülevaadet, uuringu läbi viimise tegevuskava (kirjutada lahti kuidas ja kelle poolt uuring läbi viiakse), uuringu tulemuste tutvustamise tegevuskava, ülevaadet uuringu jätkutegevustest, millest projekti tulemuste täielik saavutamine sõltub, millises ajaraamistikus peaksid jätkutegevused aset leidma, milline on jätkutegevuste eeldatav maksumus ning finantseerimisallikas.

5 Jäätmekäitluse programm

5.1 Fotomaterjal lammutatava ehitise kohta maastikupilti kahjustava lagunened ja kasutusest väljalangenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamisel (fotod ehitise kõigest külgedest/vaadetest ja ehitise sise vaadetest).

5.2 Väljavõtte kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud jäätmekavast ja jäätmehoolduseeskirjast (välja tuua seosed ja viited täpsele punktile ning lehekülje numbrile, millega projekt seotud). Esitavad kohalikud omavalitsused ja kohalike omavalitsuste poolt moodustatud juriidilised isikud.

- 5.3 Väljavõte riiklikust jäätmekavast** (välja tuua seosed viidates täpsele punktile ja lehekülje numbrile, millega projekt seotud). Ei esita kohalikud omavalitsused ja kohalike omavalitsuste poolt moodustatud juriidilised isikud.
- 5.4 Väljavõte kehtivast kohaliku omavalitsuse arengudokumentidist.** Kohustuslik lisada kõigile taotlustele jäätmekäitluse programmi maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest välja langenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamise korral (lisada täpne viide esitatud taotluse ja arengudokumendi ühilduvusele).
- 5.5 Väljavõte volikogu otsusest/korraldusest korraldatud olmejäätmeveo ainuõiguse andmise kohta** kui taotlejaks on kohaliku omavalitsuse üksus, mille haldusterritooriumil elab enam kui 1500 inimest. Esitavad kohalikud omavalitsused ja kohalike omavalitsuste poolt moodustatud juriidilised isikud.
- 5.6 Kinnituskiri,** et jäätmete käitlemiseks (kogumiseks, veoks, taaskasutamiseks ja kõrvaldamiseks) on olemas vastavalt JäätS § 73 lg 2 kohane jäätmeluba või § 74 lg 1 kohane registreerimistõend (välja tuua tegevusloa number). Esitatakse ohtlike- ja tavajäätmete alamprogrammi projektide osas.
- 5.7 Kohaliku omavalitsuse hinnang selle kohta, et tegu on maastiku pilti kahjustava ja kasutusest välja langenud ehitisega, sh kohaliku omavalitsuse kinnitus, kas lammutatav ehitis asub tihe- või hajaasustusalal.** Kohustuslik lisada ainult jäätmekäitluse programmis lagunenu ja kasutusest väljalangenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamise korral.
- 5.8 Eestis uudse tehnoloogilise lahendusega taaskasutussüsteemi projektide osas esitada tõendusmaterjalid taaskasutatavate jäätmete olemasolu, koguste ja päritolu kohta.**
- 5.9 Ohtlike jäätmete alamprogrammist toetuse taotlemisel omanikuta ohtlike jäätmete käitlemisk, esitada dokumendid** (nt Keskkonnainspeksiooni vastava sisuline seisukoht, mis põhineb saastaja tuvastamise menetluse tulemustel), **millest nähtub, et ohtlike jäätmete likvideerimise või objekti korrastamise kohustus ei lasu taotlejal ega maaomanikul.**

6 Kalanduse programm

- 6.1 Elupaikade taastamise, loomise ja juurdepääsu projektide korral Keskkonnaameti arvamus projekti tegevuste vajalikkuse ja asjakohasuse kohta.**
- 6.2 Elupaikade taastamise, loomise ja juurdepääsu projektide korral Põllumajandusameti arvamus, kui tegevus toimub maaparandussüsteemi eesvoolul.**
- 6.3 Ihtüoloogi või Keskkonnaameti arvamus või asjakohane uuring asustatavate kalade liigi ja koguse ning jätkusuutlikkuse kohta,** kui taotletakse toetust kalanduse programmist liikide asustamise ja taasasustamise projektidele.

6.4 Tegevuste kirjeldus elupaikade kaupa koos joonistega (ehitusprojekti puudumisel) kui taotletakse toetust kalanduse programmist elupaikade taastamise, loomise ja juurdepääsu projektidele.

6.5 Rajatava taristu kirjeldus koos joonistega (ehitusprojekti puudumisel), kui taotletakse toetust kalanduse programmist harrastuskalastuse taristu projektidele.

7 Keskkonnakorralduse programm

7.1 Eelprojekt, mis näitab säästupotentsiaali ja tasuvushinnangut ning mis sisaldab tegevuskava ja seireplaani või tugineb energia- või ressursiauditil, kui taotletakse toetust keskkonnakorralduse programmis ressursi säästmise või tõhusama kasutamise projektidele.

7.2 Tegevuste kirjeldus ja kava, kui taotletakse toetust keskkonnakorralduse programmis keskkonnahoidlike uuenduste projektidele.

7.3 Uuring, analüüs või hinnang, millest taotluse koostamisel lähtutakse kui taotletakse toetust keskkonnakorralduse programmis saaste ennetuse projektidele.

8 Keskkonnateadlikkuse programm

8.1 Kirjeldus projekti käigus loodavate õppematerjalide või soetatavate õppevahendite kasutajaskonna, kasutamise intensiivuse ja tegevuste, mille läbiviimiseks loodavad õppematerjalid või soetatavad õppevahendid on vajalikud, kohta. Nõutud määruse nr 13 paragrahvi 8 lõike 4 punktis 4 kirjeldatud keskkonnateadlikkuse projektide korral.

8.2 Tabel (Finantseerimise korra lisa 14) õppeprogrammide, osalejate ja transpordi arvutuse kohta. Esitatakse juhul kui kohalik omavalitus taotleb lihtsustatud korras toetust laste osalemiseks õppeprogrammides ning projektis osaleb mitu munitsipaalharidusasutust.

8.3 Õppeprogrammide või laagri kava õpieesmärgi ja tegevuste kohta.

8.4 Keskkonnategevuskava. Esitatakse juhul kui toetust taotletakse mitteformaalse keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise teiseks või järgmisteks etappideks.

9 Looduskaitse programm

9.1 Lähteülesanne või selgitus millest lähtuvalt liigi, elupaiga, loodusobjekti või ökosüsteemi hooldus- ja/või taastamiskava või uuring koostatakse, kui taotletakse toetust looduskaitse arenduse alamprogrammis kui tehakse tegevusi vastavalt määruse nr 13 §5 lõige 2 punktile 1, 2, 3 ja 4.

9.2 Liigi tegevuskava millest lähtuvalt ümber- või taastasustamine läbi viiakse, kui taotletakse toetust looduskaitse arenduse alamprogrammis kui tehakse tegevusi vastavalt määruse nr 13 § 5 lõige 3 punktile 4.

9.3 Kaitsekorralduskava millest lähtub tööde läbi viimise vajadus, kui taotletakse toetust looduskaitse programmi elluviimise alamprogrammis tegevuste läbiviimiseks vastavalt määruse nr 13 § 5 lõige 3 punktile 1-3.

9.4 Plaanitavate projekti järgsete jätkutööde kirjeldus, mis toetavad projekti eesmärkide saavutamist, kui taotletakse toetust looduskaitse elluviimise alamprogrammis tegevuste läbiviimiseks vastavalt määruse nr 13 § 5 lõikele 5.

9.5 Keskkonnaameti arvamus ja kinnituskiri ekspertiisi, seire, tegevuskava ja uuringuvajaduse kohta.

10 Maapõue programm

10.1 Karjääride korrastamisel keskkonnaameti arvamus karjääri korrastamise projekti kohta.

11 Merekeskkonna programm

11.1 Seiratavate andmete edasise kasutaja kinnituskiri seire vajalikkuse kohta, kui taotletakse toetust seire läbiviimiseks.

12 Metsanduse programm

12.1 Projektiga lahendatava probleemi kirjeldus, kui taotletakse toetust metsanduse programmis teavitus ja kommunikatsiooni projektidele.

12.2 Seirekava, kui taotletakse toetust jahindusalase seire projektidele.

12.3 Seiratavate andmete edasise kasutaja kinnituskiri seire vajalikkuse kohta, kui taotletakse toetust jahindusalase seire projektidele.

12.4 Kahju tõendavad dokumendid, kui taotletakse toetust metsanduse programmis ulukikahjude hüvitamise projektidele.

13 Veemajanduse programm

13.1 Jääkreostuse alamprogrammi või siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi taotluse esitamisel eelprojekt, joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi taotluse esitamisel **tehnoloogiline projekt**. Nõue kehtib

projektidele maksumusega üle 10 000 euro. Alla 10 000 euro maksvate projektide puhul lisada projekti raames kavandatavate tööde lühikirjeldus ja maa-ala joonis, kuhu on kavandatavad tööde ulatused ja mahud peale kantud, jääkreostuse alamprogrammi puhul peavad joonisele olema märgitud ka proovivõtu punktide asukohad koos proovivõtu sügavuse ja proovis sisaldunud ülenormatiivsete ainete andmetega. Kõikidel joonistel peab olema eksplikatsioon ning selle mõõtkava tuleb valida selliselt, et kogu projektala mahuks ühele joonisele. Toetuse taotlemisel jääkreostuse alamprogrammist peab olema **tööde lühikirjelduses** kirjeldatud projekti piirkonna kinnistute katastriüksuse numbrid, sihtotstarbed, nendel aladel tuvastatud saasteainete kontsentratsioonid pinnases või põhjavees ning arvestades keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 38 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ ja määruses nr 39 „Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirnormid“ toodut määratlus, milliseid piirnorme projekti piirkonnas konkreetsetes proovivõtupunktides ja laiemalt eeldatavasti kui suurel alal (ha; m²) ületatakse. Juhul kui on teada või on kahtlus, et saastus on levinud projekti piirkonnast suuremal alal, tuleb see teave tööde lühikirjelduses ja maa-ala joonisel kajastada.

Eelprojekt peab detailselt kirjeldama kavandatavate tööde mahtu ja ulatust. Eelprojektis peab sisalduma seletuskiri, projekti eelarve ning joonised. Seletuskiri peab sisaldama olemasoleva olukorra ja planeeritavate tegevuste kirjeldust ning nende vajalikkuse põhjendust. Eelarves peavad olema detailselt kajastatud kõik planeeritavad kulutused. Jooniste hulgas esitada projektiala ülevaatepilaan, mis kajastab kogu ala ning vajadusel asendiplaanid, kus näidatud kavandatavad tegevused täpsemalt ning väiksemas mõõtkavas. Kui toetust taotletakse siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist paisjärvedega seotud tegevusteks, peavad eelprojektis kavandatud tegevused lähtuma finantseerimise korra lisa 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“) kohase uuringu tulemustest. Eelprojekti koostamisel ei pea finantseerimise korra lisast 13 lähtuma, kui projekti raames likvideeritakse paisutus, rekonstrueeritakse või rajatakse kalapääs ning plaanitakse setete eemaldamist paisjärvest, millel on toimiv kalapääs. Viimasel juhul peab eelprojekt sisaldama detailset teavet, eemaldatavate setete koguste leidmise kohta (põhjasetetest võetud proovide analüüsiakte, settekihi paksuse uuringute tulemused, settekoguste arvutused jms). Kui toetust taotletakse jääkreostuse alamprogrammist tuleb eelprojektis kirjeldada projekti piirkonna kinnistute katastriüksuse numbrid, sihtotstarbed, nendel aladel tuvastatud saasteainete kontsentratsioonid pinnases või põhjavees ning arvestades keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 38 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ ja määruses nr 39 „Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirnormid“ toodut määratlus, milliseid piirnorme projekti piirkonnas konkreetsetes proovivõtupunktides ja laiemalt eeldatavasti kui suurel alal (ha; m²) projekti piirkonnas ületatakse. Juhul kui on teada või on kahtlus, et saastus on levinud projekti piirkonnast suuremal alal, tuleb see teave eelprojektis ja selle joonistel kajastada.

Tehnoloogilise projekti koostamisel tuleb järgida juhust „Juhendmaterjal tehnoloogilise projekti koostamiseks KIK veemajanduse programmi joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi toetuse taotluse kohustusliku lisana“, mis on kättesaadav KIKi kodulehelt www.kik.ee (Finantseerimise korra lisa 10).

Eelprojekt ega tehnoloogiline projekt ei tohi olla vanem kui kaks aastat. Projekti koostaja peab vastama Ehitusseadustikus § 24 ja 25 kehtestatud tingimustele, mille kohaselt on isikul õigus projekteerida, kui ta on ettevõtja äriseadustiku tähenduses ja tal on kehtiv MTR registreering ning ettevõttes on pädev isik, kellel on olemas nõutud kvalifikatsioon vastava töö tegemiseks.

- 13.2 Reo- ja heitveeproovide analüüsiaktide koopiad.** Projektiga kavandatud tegevuste ulatusest lähtuvalt lisada atesteeritud proovivõtja võetud ja akrediteeritud laboris analüüsitud proovide analüüsiaktide koopiad. Heitveeanalüüs tuleb võtta vee erikasutusloaga ette nähtud kohast. Proov peab olema võetud taotluse esitamisesle eelnenud aasta jooksul (arvestatakse taotlusvooru tähtajast).
- 13.3 Joogivee toorveest, võrku juhitud veest ja tarbija juurest võetud proovide analüüsiaktid.** Projektiga kavandatud tegevuste ulatusest lähtuvalt lisada atesteeritud proovivõtja võetud ja akrediteeritud laboris analüüsitud proovide analüüsiaktide koopiad. Proov peab olema võetud taotluse esitamisele eelnenud aasta jooksul (arvestatakse taotlusvooru tähtajast).
- 13.4 Kehtiv Keskkonnaameti ja Terviseameti koostöölastus ning volikogu otsuse koopia** ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostöölastamise ja kinnitamise kohta.
- 13.5 Kehtiv ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava,** mis sisaldab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses § 4 lõikes 2⁵ nimetatud andmeid.
- 13.6 Taotleja kinnitus,** et toetust ei taotleta uuselamu piirkonna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamiseks (reoveekäitluse ja joogiveevarustuse projektid).
- 13.7 Kinnitus** selle kohta, et joogiveevarustuse või reoveekäitluse alamprogrammi on esitatud taotlus vaid ühe asula või reoveekogumisala lõikes. Nõue ei kehti järgmistel juhtudel:
- joogiveetöötlusseadmete ja -hoonete rekonstrueerimise projektide korral, kui taotluses on asulate kaupa selgelt välja toodud ja eristatavad taustaandmed (liitunute arv, veeanalüüsid jne) tööde mahud ning kulud iga objekti kohta;
 - erinevate asulate või reoveekogumisalade ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ühendamise korral, kui taotluses on asulate kaupa selgelt välja toodud ja eristatavad taustaandmed (liitunute arv, veeanalüüsid jne), tööde mahud ning kulud iga objekti kohta.
- 13.8 Koopia ühisveevarustuse- ja -kanalisatsiooniteenuse hinna kehtestamist kinnitavast dokumendist** (reoveekäitluse ja joogiveevarustuse projektid) - taotlusele tuleb lisada Konkurentsiameti otsus või kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud dokumendid, mis tõendavad planeeritavas projektipiirkonnas taotluse esitamise hetkel kehtivaid vee- ja kanalisatsiooniteenuse hindasid.
- 13.9 Link kehtivale vee-erikasutusloale KLIS andmebaasis.** Kui luba planeeritakse muuta või on muutmisel seoses taotluses planeeritud tegevustega, lisada vastav info.

- 13.10 Uute ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitujate korral kinnistuomanike liitumissoove kinnitav(ad) joonis(ed).** Uute liitumiste korral tuleb välja selgitada kinnistuomanike liitumissoov. Liitumissoovi tuleb kinnitada allkirjaga joonisel, kus on näha kavandatav torustik, liitumispunktid ning kinnistu katastriüksuse tunnus. Iga potentsiaalselt liituva kinnistu juurde tehakse tekstiväli, kus kinnistu omanik saab liitumissoovi kinnitada oma allkirjaga ning märkida kuupäeva. Joonis(t)e koostamisel tuleb lähtuda Keskkonnaministri 22.12.2014 määrus nr 59 lisast 1 joonis 1.
- 13.11 Kinnitus** selle kohta, et reoveepuhasti valmimise järgselt hakkab seda opereerima isik, kes on sihtfinantseerimise lepingu täitmise aruande esitamisest arvates eelneva 5 aasta jooksul läbinud reoveepuhastite operaatorite koolituse. Sihtfinantseerimise lepingu täitmise aruande lisana esitatakse operaatori pädevuse tõendamiseks reoveepuhastite operaatorite koolituse tunnistuse koopia. Nõue kehtib üksnes juhul, kui projekti tegevused sisaldavad reoveepuhasti rekonstrueerimist või rajamist.
- 13.12** Jääkreostuse alamprogrammist toetuse taotlemisel **koopia erastamise või ostumüügi lepingust või mõnest muust dokumendist** (nt Keskkonnainspektsiooni vastava sisuline seisukoht, mis põhineb saastaja tuvastamise menetluse tulemustel), millest nähtub, et reostuskolde likvideerimise või objekti korrastamise kohustus ei lasu taotlejal ega maaomanikul.
- 13.13** Jääkreostuse alamprogrammi taotluse esitamisel lisada **kinnitus**, et esitatud taotluse rahastamisel tellib toetuse saaja omanikujärelevalve teenuse Majandustegevuse registris (MTR) registreeritud eksperdilt, kui projekti abikõlblike kulude summa on üle 32 tuhande euro. Võimalusel lisada eksperdi nimi (juriidiline isik).
- 13.14** Jääkreostuse alamprogrammist saastunud pinnase ja/või põhjavee puhastustöödeks vahendite taotlemisel **kinnitus** selle kohta, et peale puhastustööde teostamist võetakse pinnasest ja/või põhjaveest proovid, mis tõendavad puhastatud pinnase ja/või põhjavee vastavust keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 38 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ ja/või keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 39 „Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirväärtused“ sätestatud normidele. Enne proovide võtmist tuleb küsida Keskkonnaametilt kirjalik arvamus pinnase- ja/või põhjaveeproovide arvu, analüüsimeetodite ja proovivõtukohtade asukoha ja piisavuse kohta tõendamaks tehtud tööde tulemuslikkust. Proovide analüüsiaktid tuleb esitada SA-le KIK esitatava sihtfinantseerimise lepingu täitmise aruande lisana. Proovivõtjal peab olema pinnase ja põhjavee proovide võtmiseks vastav atesteering ning proovid tuleb analüüsida akrediteeritud laboris.
- 13.15** Jääkreostuse alamprogrammist saastunud pinnase ja/või põhjavee puhastustöödeks vahendite taotlemisel **kinnitus**, et KIKile esitatavas projekti lõpparuandes esitatakse detailne informatsioon tehtud tööde kohta, sh puhastatud maa-ala joonis (mõõtkava valida selliselt, et kogu projektala mahuks ühele skeemile), joonisele lisada tööde teostamise piirkond, endiselt saastunud ala olemasolul selle arvatav piir, alal asuvad mahutid jms objektide saasteallikad, proovivõtu punktide asukohad koos teabega

proovivõtu sügavuse ja pinnasest/põhjaveest leitud ülenormatiivsete saasteainete sisalduste kohta. Joonisel peab olema eksplikatsioon.

- 13.16** Jääkreostuse alamprogrammist toetuse taotlemisel lisada **kinnitus**, et saastunud objekti puhastustöid teostab ohtlike jäätmete käitlus litsentsi omav isik. Taotluse juurde lisatud hinnapakkumuse tegija peab samuti omama ohtlike jäätmete käitlus litsentsi.
- 13.17** Jääkreostuse alamprogrammist saastatud alade puhastamiseks grupierandi alusel toetuse taotlemisel lisada vähemalt ühe sõltumatu eksperdi raport, mis kajastab nii kinnistu(te) puhastustööde-eelset turuväärtust kui ka hinnangulist puhastustöödejärgset turuväärtust, arvestades olemasolevaid või planeeritavaid arendusprojekte vastava(te)l kinnistu(te)l.
- 13.18** **Kinnitus selle kohta**, et siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatud taotluse rahastamisel esitab taotleja sihtfinantseerimise lepingu täitmise aruandes põhjaliku ekspertiisi, mis hindab tehtud tööde kvaliteeti ja mõju veekogumile. Ekspertiisi peab teostama ekspert, kes on viimase kolme aasta jooksul töötanud keskkonnaekspertina vähemalt kahes veekogude tervendamise või tervendamistööde ettevalmistamise (näiteks eelprojekteerimise või keskkonnamõtjude hindamise meeskonnas osalemine ekspertina, keskkonnaekspertiisi või vee-elustiku uuringu koostamine) projektis. Hinnang peab põhinema paikvaatlusel ja seireandmetel.
- 13.19** Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatava taotluse korral erialaekspertiisi (loodusteadused) koostatud uuring, mis annab hinnangu veekogu seisundist (setted, kalastik, hüdro-morfoloogia jms tegurid) ning toob välja põhilised survetegurid, mis mõjutavad negatiivselt veekogu. Uuringu koostamisel peab järgima keskkonnaministri 28.07.2009 määruse nr 44 metoodikat ning keskkonnaministri 06.04.2011 määruse nr 25 nõudeid. Uuring peab andma esialgsed suunised, mida on vaja veekogu seisundi parandamiseks või säilitamiseks ette võtta. Taotluse esitamise hetkel ei tohi uuring olla vanem kui 3 aastat. Tingimust ei rakendata, kui toetust taotletakse paisjärvega seotud tegevuseks.
- 13.20** Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist paisjärvega seotud tegevustele toetuse taotlemisel tuleb lisada taotlusele finantseerimise korra lisa 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“) kohane uuring, mis kinnitab kavandatud tööde vajalikkust. Uuringu sisule ja selle koostajatele kohalduvad nõuded on sätestatud lisa 13. Uuring ei ole vajalik, kui projektiga likvideeritakse paisutus, rekonstrueeritakse või rajatakse kalapääs või eemaldatakse setteid paisjärvest, mille paisul on toimiv kalapääs.
- 13.21** Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatud taotluse korral keskkonnamõtjude hindamise lõpparuanne, kui keskkonnamõtjude hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest tulenevalt planeeritakse taotluses tegevusi, millega kaasneb olulise keskkonnamõtju seaduse § 6 lõike 1 kohaselt. Juhul, kui seadusest tulenevalt ei ole keskkonnamõtjude hindamine vajalik, peab taotleja taotlusmaterjalidele lisama **Keskkonnaameti seisukoha keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse kohta**. Kui Keskkonnaameti seisukoht on, et

taotluses planeeritava tegevuse elluviimiseks on vajalik korraldada keskkonnamõjude hindamine, tuleb taotlejal esitada keskkonnamõjude hindamise lõpparuanne.

- 13.22** Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi taotluse esitamisel **kinnitus**, et esitatud taotluse rahastamisel tellib toetuse saaja omanikujärelevalve teenuse Maaparandusosal Tegutsevate Ettevõtjate Registris (MATER) registreeritud eksperdilt või erialaeksperdi (loodusteadused) poolt. Võimalusel lisada eksperdi nimi.
- 13.23** Mitteehituslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel **kinnitus selle kohta, et uuring viiakse läbi vastavalt finantseerimise korra lisale 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“)**. Uuring ei ole vajalik, kui projektiga likvideeritakse paisutus, rekonstrueeritakse või rajatakse kalapääs või eemaldatakse setteid paisjärvest, mille paisul on toimiv kalapääs.
- 13.24** Mitteehituslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel finantseerimise korra lisas 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“ sätestatud nõudeid) nõutud **veeproovide analüüsitulemused** ning vajadusel lisas 13 nõutud eksperthinnang.
- 13.25** Mitteehituslike tööde alamprogrammi taotluse esitamisel lisada **detailne lähteülesanne**, millest selgub töö eesmärk, mis probleemi lahendatakse, sh seos veemajanduse programmi eesmärgiga, töö objektide loetelu ja kirjeldus, lühiülevaade kasutatavast metoodikast, töö ajakava, oodatava tulemuse kirjeldus, sh vormiline tulemus (uuringu aruanne, andmebaas vms). Ühtlasi kirjeldada projekti vajadust ja kasutamise võimalusi kolmandatele osapooltele (nt riigiasutused).
- 13.26** Joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammist toetuse taotlemisel lisada **kinnitus**, kas toetuse saaja soovib lähtuvalt finantseerimise korra punktist 4.18 madalamat omafinantseeringut. Esitab taotleja, kes vastab 4.18 nimetatud tingimustele ja majandus-finantsanalüüsis määratud toetuse vajak on suurem kui 85%.
- 13.27** Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava riigiabi ja vähese tähtsusega abi taotlemisel tuleb esitada **dokumendid või viide dokumentidele, millega on antud ettevõtjale õigus/kohustus üldist majandushuvi pakkuvat teenust osutada** (vt Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ (2012/21/EL) artikli 4 punktid a-c).
- 13.28** Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava riigiabi taotlemisel tuleb esitada komisjoni otsuse 2012/21/EL artiklite 5-6 täitmiseks **majandus- ja finantsanalüüs**, mis on koostatud vastavalt Keskkonnaministri 22.12.2014 määruse nr 59 lisas 2 esitatud juhendile ning mis ei ole taotluse esitamise ajal vanem kui üks aasta.

